

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини
Апатин, 2010-2015. године.

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА ПОБОЉШАЊЕ ПОЛОЖАЈА РОМА
У ОПШТИНИ АПАТИН 2010 – 2015.

Општина Апатин,
септембар 2010. године

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Шта је акциони план за Роме? Акциони план за побољшање положаја Рома општине Апатин је документ који целовито разматра проблематику Рома и садржи скуп мера и активности разноврсних носилаца као што су доносиоци политичких одлука, институције, органи, удружења грађана и невладине организације у циљу побољшања положаја живота Рома. У интересу је и локалне заједнице да сви носиоци активности дају пун допринос побољшању друштвеног положаја Рома и њиховом ширем укључивања у све друштене токове.

Увод

Са циљем унапређивања положаја Рома у општини Апатин, а у складу са препорукама Владе Републике Србије датим у Стратегији за унапређивање положаја Рома у Републици Србији, Локална самоуправа општине Апатин је у мају 2010. године покренула процес израде Локалног акционог плана за интеграцију Рома.

Иницијативу Координаторке за ромска питања да се имплементирају национални акциони планови за Роме и Стратегија за унапређење положаја Рома Владе РС на локалном ниову, као и да се изради Локални акциони план за интеграцију Рома у општини Апатин (ЛАПИР), Општинско веће је подржало 24. маја 2010. године својим Закључком бр. III 011-17/2010-III. Локални акциони план за Роме обухвата области: становања, образовања, запошљавања, здравства, екологије, културе и информисања.

Општинско Веће је образовало Савет за израду ЛАП за Роме.

Локални акциони план за Роме у општини Апатин за период од 2010. до 2015. године (ЛАП) представља документ сачињен, у партнерству са ромским удружењима, Центром за социјални рад, Домом Здравља, школама, НСЗ са подручија општине Апатин. Радну групу чинили су представници општине Апатин задужени за привреду и развој, мала и средња предузећа, међунационалне односе и координаторка за ромска питања, затим представници Националне службе за запошљавање испостава Апатин, удружења грађана ромске националности. Носилац процеса израде ЛАП била је општина Апатин.

Влада Републике Србије је у априлу 2009. године усвојила Стратегију за унапређивање положаја Рома у Републици Србији, која поставља основе за унапређивање положаја Рома, смањење разлике између ромске популације и осталог становништва, као и идентификовање и примену мера афирмативне акције, нарочито у областима образовања, здравља, запошљавања и становања.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Уводна реч председника општине

Доношење акционог плана за побољшање положаја живота Рома од 2010-2015. година представља даљи корак у правцу стратешког планирања потреба и интереса грађана општине Апатин чији су Роми значајан део популације. Овој план представља конкретизацију стратегије одрживог развоја општине Апатин и треба да допринесе побољшању положаја живота Рома, напорима да се заједничким снагама кроз партнерство свих друштвених чинилаца побољша стандард и услови живота Рома у општини Апатин. План се заснива на сазрелом схватању да Роми који су претежно староседеоци општине Апатин не смеју остати на маргинама друштвених збивања, већ им се мора пружити већа подршка и поверење како би постали креатори своје улоге и судбине у друштву. Он представља део напора које локална заједница чини током низа година да се улагањем значајних средстава побољша живот ромске популације и сразмерно могућностима умањи јаз који постоји између Рома и осталих припадника друштвене заједнице. Да би се успело у овим намерама нужно је приступити изради ЛАП за Роме у општини Апатин као документу који је неопходан за несметано приступање фондовима из којих се финасирају разни пројекти како од интереса за саме Роме тако и за ширу заједницу. Надајмо се да ће и у будуће све институције, друштвене и приватни сектор као и грађани деловати заједно у циљу реализације задатака овог Акционог плана чији је основни мотив: **Светлија будућност Рома.**

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Општи подаци општине Апатин

Општина Апатин се налази на северо-западу Бачке, на левој обали Дунава. Простире се на 333 Км² и чини је пет насељених места: Апатин, Сонта, Пригревица, Купусина и Свилојево. Близина Мађарске, граница са Хрватском, наслањена на Дунав. Природна богатста која поседује, привредни, туристички спортским и рекреативни садржај, чине Општину туристички привлачном и лидером ловног туризма у земљи, а здравственог и спортског у регији. У писаним документима Апатин се први пут спомиње у XI веку и био је познат као занатски центар чији су производи Дунавом извожени широм Европе. Перспективу општине посебно на плану запошљавања треба тражити у изградњи робно транспортног центра поред Дунава, обезбеђеним локацијама за индустријске паркове, односно нове индустријске објекте, гасификацији општине, путној и осталој инфраструктури што отвара могућност улагања домаћег и страног капитала. Посебно богатство чине људи различитих нација и религија који на овим просторима живе слобдно и заједно.

Демографски подаци

У општини Апатин према попису из 2002. године има укупно 32.813. становника од којих је 9,4% становника Рома који су претежно староседелачко становништво. Известан број Рома током последњих 20 година досељен је са простора републике Хрватске. Мањи број Рома из наше општине живи и ради у иностранству.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Образовање

Акциони план за унапређење образовног статуса Рома у општини Апатин заснован је на резултатима и препорукама истраживања која су обављена од 2006. године до јуна 2010. године, анализи стања и потреба Рома везаних за њихово образовање и побољшање квалитета живота урађеној у оквиру радне групе за израду Акционог плана.

Роми живе у делу Апатина који је познат под називом „Ромско насеље“, говоре истим језиком, имају исте обичаје, по вероисповести су већином римокатолици, може се закључити да је реч о грађанима једнаког порекла. Ромска заједница у Апатину се највише састоји од Рома староседелаца и њихових потомака. Један број Рома дошао је из осталих делова Србије, а доста их долази из региона Славоније и Барање, Републике Хрватске.

На подручју општине Апатин Роми живе још у месту Сонта, у насељу Медан, које броји око 500 становника. У знатно мањем броју, свега неколико породица, Рома има у насељеним местима Купусина и Свилојево.

Претпоставка је да је број Рома у Апатину знатно већи, и да се креће око 3000 становника, с тим што се мањи број Рома деведесетих година прошлог века доселио са подручја бивших југословенских Република претежно Хрватске. Не постоје подаци о старосној структури Рома у општини Апатин.

Не постоје званични подаци о образовном статусу одраслих Рома на територији општине Апатин. Незваничне процене су да је преко 90% Ромске деце укључено у систем предшколског и основношколског образовања и да око 90% њих завршава основну школу. Од тог процента средњу школу уписује нешто више од 30% али исту завршава и стиче образовање III и IV степена незнатан број. Извори података за изнесене процене су Предшколска установа „Пчелица“ Апатин, основне школе са подручја територије општине Апатин, као и средње школе: гимназија „Никола Тесла“, Средња грађевинска и дрвопрерађивачка стручна школа и Техничка школа са домом ученика, све из Апатина.

Један објекат предшколске установе налази се у самом „Ромском насељу“ где ромска деца из насеља похађају предшколско образовање на узрасту од пет до седам година. Деци из дечјег вртића у ромском насељу обезбеђена је бесплатна ужина. Ученицима основне школе је обезбеђена бесплатна ужина, школски прибор, књиге и бесплатан превоз до школе у центру града. Од фебруара 2007. године, уведен је продужен боравак за ромске ученике првог, другог и трећег разреда основне школе у оквиру ОШ „Жарко Зрењанин“. Од 2006. године за ромску децу из буџета општине Апатина издвајају се сваке године

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

средства за набавку уџбеника, као и средтва за стипендирање студената Рома.

Када је у питању основно образовање Рома, ваља истаћи да је преко 90% Рома у општини Апатин обухваћено основношколским образовањем. Основни циљ у овом сегменту образовања је да се побољша квалитет рада са ромском децом. То би се постигло оснивањем продуженог боравка за децу од првог до четвртог разреда за децу са slabим успехом у школи у Сонти, и проширењем овог рада са још једним одељењем у Апатину. Остварен је упис ромске деце у мешовита одељења од првог разреда основне школе у Апатину, а пружа се и подршка у образовању ромске деце која прелазе са разредне на предметну наставу. За реализацију овог посла у току је додатна обука школског кадра, сагласно потребама ромске деце.

Утврђено је да на подручју општине Апатин свега 30 % ромске деце која завршавају основно образовање, настављају средњешколско образовање. Дакле, указује се потреба допунске наставе за помоћ у учењу ученицима са слабије постигнутим успехом, и њихово мотивисање да учествују у допунској настави.

Указује се потреба за покретањем иницијативе развоја регионалног програма за образовање Рома за занатске профиле.

Све ове мере треба да допринесу оснаживању Ромске заједнице у материјалном и духовном смислу, која је као основни циљ постављена у стратегији смањења сиромаштва Републике Србије, као и мера развоја социјалне заштите.

Спровођење ових мера подразумева обезбеђивање уџбеника, школског прибора, покривање путних трошкова ученика путника, развој програма за оснаживање Рома за запошљавање и samozapoшљавање, програма стипендирања ученика и студената, едукацију и сарадњу са родитељима у циљу праћења успеха деце у школи и друго.

Средства за реализацију акционог плана у наредном периоду од 2010. до 2015. године обезбедиће се у буџету општине Апатин.

Спровођење напред наведених активности кроз образовни систем заснован на толеранцији и интеркултуралним вредностима треба да допринесе развијању осетљивости, професионалне јавности и друштвене заједнице за образовне потребе Рома, а самим тим и са њиховом културом и традицијом.

Уз текстуални део акционог плана дат је и табеларни приказ истог, који чини његов саставни део, и у којем су транспарентно и таксативно одређени циљеви, мере и носиоци активности, као и ресурси потребни за остварење акционог плана у временском оквиру од 2010. до 2015. године.

Такође су таксативно табеларно приказани индикатори степена реализације предвиђених мера, постигнутих резултата и ефеката у наведеном периоду, као извори провере наведених података, што све скупа представља један целовит писани документ који треба да послужи

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

при конкурисању за доделу средстава за финансирање образовног статуса и укупног положаја Рома на подручју општине Апатин.

Запошљавање

Најважније претпоставке за спровођење *ЛАП* чине доследно спровођење Стратегије за унапређивање положаја Рома у Републици Србији, Националне стратегије запошљавања 2005 – 2015, Стратегије запошљавања у АП Војводини, као и локалне стратегије и акциони планови.

Општи циљ *Локалног акционог плана за запошљавање Рома у општини Апатин* је повећан број запослених Рома у Апатину до 2015. године.

Овај документ дефинише правце деловања општине Апатин у области унапређења економског положаја Рома, конкретне мере и активности којима би се побољшао садашњи неповољан положај Рома на тржишту рада, као и јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање циљева. *ЛАП* је заснован на анализи стања положаја Рома у општини Апатин која је сачињена у оквиру Радне групе на основу прикупљених података путем округлог стола са представницима владиних и невладиних институција и организација у општини Апатин, представницима ромских удружења као и самих Рома (у раду округлог стола учествовали су незапослени, запослени предузетници и млади Роми).

Када је у питању област запошљавања, у Стратегији за унапређивање положаја Рома се наглашава да приоритете треба усмерити на четири области:

- повећање броја Рома запослених у локалној и државној самоуправи;
- интеграција и реинтеграција у тржиште рада кроз:
 - 1) запошљавање Рома и успостављање одрживог и стабилног тренда раста запослености ромске популације,
 - 2) подршку послодавцима који запошљавају Роме,
 - 3) програме развоја предузећа и задруга за Роме;
- обуке, преквалификације, доквалификације и функционално образовање незапослених Рома и
- сензибилизацију запослених у филијалама Националне службе за запошљавање за рад са незапосленим Ромима.

Локални акциони план за запошљавање Рома у општини Апатин 2010 – 2015, као стратешки документ општине Апатин доноси се са циљем унапређења положаја Рома у општини, те унапређења процеса

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

интеграције Рома. Један од суштинских предуслова за унапређивање положаја Рома, тиме и успешне интеграције, чини управо запошљавање припадника ромске националне заједнице као један од основних предуслова за интеграцију Рома у ширу друштвену заједницу. Овај документ треба да дефинише правце деловања општине Апатин у области унапређења економског положаја Рома преко побољшања њиховог радног статуса, као и јасне механизме помоћу којих се може пратити реализација мера које треба да допринесу остварењу овог циља.

Кроз целокупан текст и у посебном поглављу **Стратегија за смањење сиромаштва у Републици Србији** препознаје Роме као једну од најсиромашнијих категорија становништва у чијем процесу економског оснаживања запошљавање и развој предузетништва играју кључну улогу.

Подаци неопходни за анализу стања прикупљени су на округлом столу који је организован у општини Апатин уз учешће представника ромских удружења као и самих Рома. Подаци који следе дају увид у тренутно стање када је у питању социо-економски статус Рома у општини Апатин, као и проблеме и препреке са којима се Роми суочавају када је у питању запошљавање.

У општини тренутно постоји Савет за међунационалне односе.

У периоду израде ЛАП у Локалној самоуправи запослено је двоје лица ромске националности - Координатора за ромска питања и домар у Дому Културе у насељу Рома.

Према проценама ромских невладиних организација проценат радно способног становништва ромске националности креће се око 60%, док је проценат незапосленог ромског становништва око 90%. Број запослених лица ромске националности у општини Апатин креће се око 50 лица, а послови на којима су лица ромске националности најчешће ангажована су сезонски и углавном најмање плаћени послови као што су пољопривредни радови, копање канала, зидарски послови, пребирање и сортирање плодова воће и поврће.

Према прикупљеним подацима међу Ромима су регистрована 5 предузетника по један: таксиста, пластичар, штампар, радио тв механичар и производњу воћа и поврћа под пластеницима. Обуку за бављење бизнисом у протеклом периоду похађало је 6 Рома, од који су се само двоје определили односно поднели захтев за доделу кредита за покретање привредне делатности и то један Ром у Апатину за оснивање фарме пилића, а други Ром у Сонти такси превоза. Код НСЗ пријављено је око 380 незапослених Рома и Ромкиња. Највећи проблем је изразито неповољна квалификациона структура где чак 90% лица евидентирано код Служби за запошљавања нема чак ни основну школу. Код ромске популације је изражена честа миграција становништва. Бележимо да се

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

око 30 Рома и њихових породица бави сакупљањем секундарних сировинама. Нешто око 50 запослених Рома ради у предузећима ЈКП „Наш Дом“, Апатин, Шумској управи Апатин, Хладњачи Апатин, Бродоградилшту у грађевинском предузеће Рапид и ПП „Јединство“, Апатин.

Проблеми и препреке у запошљавању Рома

Према мишљењу учесника округлог стола, лоша привредна ситуација у општини (мали број предузећа) па тиме и проблеми везани за запошљавање, недостатак образовања и неинформисаност самих Рома, као и „нетолератно друштво“, које се у највећој мери огледа у предрасудама и дискриминацији према ромској популацији, је оно што карактерише ситуацију у општини, али и у држави. Док представници институција наглашавају да је са недостатком образовања највише повезан недостатак радних навика и негативан став према раду и запошљавању. Сами Роми сматрају да су већи проблеми у томе што су Роми незаинтересовани и неинформисани, те да из тих разлога не користе и оне шансе које имају. Запослени Роми наглашавају да стално морају да се доказују „да знамо посао, да смо стручни за посао, да радимо квалитетно као и остали“, што негде иде у прилог тврдњама представника институција да недовољно познавање прилика на тржишту рада и недостатак радних навика представљају проблеме у процесу запошљавања.

Поред тога, представници институција и невладиних организација наводе да су недостатак континуитета програма који су усмерени на Роме и непостојање правих механизма за интеграцију такође важни узроци неповољног положаја Рома у нашој општини. Ови проблеми огледају се пре свега у недостатку стратешког приступа решавању проблема Рома, па тиме и запошљавања, али и недостатку капацитета (финансијских пре свега, као и специфичних знања и вештина за прикупљање средстава и писање пројеката) да се континуирано ради на овом проблему.

Препоруке за превазилажење препрека и унапређење процеса запошљавања Рома

Предложене мере и активности за унапређење процеса запошљавања Рома односе се пре свега на стварање услова за равноправно учешће Рома у привреди. Посебну пажњу треба обратити на запошљавање жена, будући да су Ромкиње најчешће изложене двострукој дискриминацији када је у питању запошљавање.

Такође, спровођење постојећих стратегија и акционих планова виде се као пресудни за побољшање положаја Рома.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Пропоруке за унапређивање положаја Рома у области запошљавања могу се сврстати у четири области:

- побољшање услова за запошљавање Рома,
 - побољшање услова за развој предузетништа код Рома,
 - информисање Рома,
 - смањење дискриминације и предрасуда према Ромима.
-
- Побољшање услова за запошљавање Рома
 - Додатне обуке, преквалификације и доквалификације виде се као шанса како за побољшање услова за запошљавање, тако и за развој предузетништа код Рома. Роми наводе да је поред бесплатних курсева често неопходно обезбедити и средства за путне трошкове, јер је недостатак средстава чест узрок непохађања курсева, чак и када су обуке бесплатне.

Побољшање услова за запошљавање Рома види се, поред наведеног, пре свега у мерама које би требале да буду окренуте послодавцима:

- Обезбедити подстицајна средства, субвенције за послодавце, посебно подстицаје послодавцима приликом запошљавања Рома,
- Смањити одређене доприносе и порезе које плаћају послодавци.
- Локална самоуправа би могла да донесе одлуку о афирмативним мерама при запошљавању Рома, те да на пример обезбеди субвенције за предузећа која би запослила Роме, или да се у сваком предузећу обезбеди запошљавање бар једног Рома. Такође, једна таква афирмативна мера могла би да се односи на стварање услова веће укључености Рома у структуре управе и јавних служби, па да се, на пример, омогући да се у јавним предузећима и установама (предшколске и школске установе, локална самоуправа итд.) запосле Роми.

Сами Роми и ромске невладине организације требали би да се активније укључе у проблеме решавања незапослености Рома, а предлози за унапређење постојећег стања на том пољу су следећи:

- Повећати значај и улогу Координаторке за ромска питања – треба обезбедити већу координацију и бољи проток информација између ромске популације и доносиоца одлука,
- Више радити на информисању Рома о радним обавезама и правима,
- Радити на мотивисању Рома за запошљавање и укључивање у програме активне политике запошљавања.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

▪ Побољшање услова за развој предузетништва код Рома

Побољшање услова за развој предузетништва код Рома препознато је као важна мера у циљу побољшања ситуације у којој Роми живе. Будући да у општини Апатин већ има успешних предузетника Рома, на бази постојећих искустава дате су следеће препоруке:

- Обезбедити стимулативне кредите за отпочињање посла и унапређивање предузетништва Рома (повећати износе подстицајних кредита и број кредита, смањити камате, олакшати систем гаранција за враћање кредита),
- Обезбедити повољне кредите или издвојити наменска средства из буџета општине за унапређење пословања постојећих предузећа чији су власници Роми,
- веће субвенције за самозапошљавање – повећати износе субвенција на пример кроз допринос локалне самоуправе већ постојећим субвенцијама НСЗ или из донаторских средстава,
- Обезбедити бесплатне обуке за предузетнике (како за власнике постојећих предузећа тако и за оне који планирају да отпочну сопствени посао),
- Обезбедити бесплатну стручну помоћ како при отварању предузећа тако и у вођењу предузећа – ова мера могла би се на пример обезбедити кроз отварање Бизнис инкубатора и тада би била дугорочнија, али и кроз ангажовање стручних лица и удружења предузетника,

▪ Информисање Рома

Будући да је неинформисаност Рома једна од великих препрека у процесу запошљавања, предлози за унапређење стања у овој области су следећи:

- Локална самоуправа би требала да направи протоколе о сарадњи са локалним медијима који су корисници општинског буџета, кроз које би се дефинисале обавезе медија да одређени број информација на ову тему објављују на месечном нивоу

▪ Смањење дискриминације и предрасуда према Ромима

Иако можда мањи него раније (како то наводе сами Роми, учесници округлог стола), проблем дискриминације, посебно при запошљавању, и даље је веома изражен. Неколико мера би могле допринети да се дискриминација смањи:

- Промовисати успешне Роме – не само културу и традицију, већ пре свега успешне у послу којим се баве, предузетнике/це и сл.,
- Приказивање Рома у позитивном светлу кроз медије,
- Организовање заједничких дружења Рома и нерома.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Становање

Представници локалне самоуправе, Канцеларије за Роме и Канцеларија за Младе општине Апатин дана 17.06.2010. године организовали су Округли сто на тему „Живот Рома у општини Апатин,,. У разговорима који су тада вођени учешће су узели представници млађе средње и старије генерације Рома и Ромкиња из насеља Рома у Апатину. Искористили су прилику да јавно износе своје мишљења ставове као и погледе на организацију живота и проблеме са којима се свакодневно сусрећу. Истакли су своје незадовољство немаром друштвене заједнице кад је упитању недовољна осветљеност улица у насељу Рома. Посебно се истиче улица кроз коју води пут до главе депоније смећа у блоку 82 у Апатину. Овај пут је у очајном стању препун рупа различитих димензија и без обзира на тешку финансијску ситуацију једнодушна оцена је да се захтева његова хитна санација, без одлагања. Овај део насеља кажу мештани нема ни квалитетне питке воде за пиће а електрични стубови немају никаква осветљења тако да се улице налазе у потпуном мраку. У истој и у другим улицама мештани траже увођење атмосферске као и фекалне канализације. Грађани су похвалили настојања општине да се до свих домаћинстава спроведе ел. струја. Услед појаве високих вода указали су на нужност ископавања канала ради одвођења сувишних вода које причињавају штету стамбеним објектима у нижим деловима насеља. Грађани су истакли неопходност изградње мање тржнице како би се створили прихватљиви услови за продају робе.

Даље треба наставити са увођењем струје уз помоћ локалне самоуправе. Било је мишљења да се на прометним местима у насељу поставе лежећи полицајци што би свакако допринело безбедности саобраћаја, имајући у виду да је велик број деце, постојање кратких улица и све већи проток моторних возила која угрожавају безбедност пешака. У дискусију коју су учествовали више Рома. Затражено је постављање контејнера за смеће и изражена спремност за предузимање активности ради уређења животне средине у насељу и шире кроз уређење зелених површина и садњу дрвећа.

Последњих година уложена су значајна средства за развој инфраструктуре у ромском насељу (уведена је вода, струја, асфалтиране су важније саобраћајнице у насељу, извршена је поправка многих кућа Ромима који нису живели у адекватним стамбеним условима) из буџета општине Апатин и уз велику стручну помоћ и сарадњу пружену од стране Центра за социјални рад у Апатину.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Здравље

По питању здравственог стања Ромске популације учињен је озбиљан искорак на боље, отварањем амбуланте. У наредном периоду потребно је проширити амбуланту адаптацијом одговарајућег дела Дома Културе и учинити напоре да се иста технички опреми на вишем нивоу. Поред тога предност представља присуство медицинске сестре и лекара што до пре пар година није било случај па су Роми морали одлазити у Дом Здравља удаљен 4 км од насеља што је одувек представљало велику тешкоћу. Евидентна је потреба за здравствену едукацију целокупног становништва. Неопходна је боља сарадња са Центром за социјални рад ради пружања помоћи плаћања лекова. Треба унапредити распоред теренске службе у циљу организованог превоза до Апатина, Бањи Јунаковић из насеља и даље за Сомбор. Одређена запажања указују на неопходност организовања групне едукације пацијената везани за посебна стања као што су висок крвни притисак (шећарна болест) и сл. У наредном периоду потребно је извршити здравствену контролу становништва ангажовањем тимова стоматолошке и гинеколошке службе. Јавља се потреба да се смањи оптерећеност медицинског кадра папирологијом која се мора дупло фактурисати. Као недостаци у раду здравствене службе евидентирани су кратак рад лекара приближно око два часа дневно, затим оптерећење медицинских сестара како по питању посла тако и радом са пацијентима и немогућност давања инфузивних растовара када се за то укаже потреба. Може се закључити да у наредном периоду по питању здравствене заштите акценат треба дати превентивним мерама здравствене заштите становништва, едукацији становништва по питању очувања здравља, сређивању здравствене картотеке, уписа и попуне података у здравствене књижице и оптимално коришћења расположивих ресурса по питању срочног медицинског кадра; лекара и медицинских сестара уз јачу финансијску подршку Локалне самоуправе, Месне заједнице, Министарства здравља, Канцеларију за инклузију Рома и Донаторе. Присутни грађани су захтевали да лекар у насељу ради цео дан и да се за потребе овог дела Апатина отвори Апотека.

NSHC реализује пројекат „Теренска превенција HIV инфекције у ромским заједницама“ од 2007. године уз подршку Министарства здравља средствима Global fonda. У општини Апатин пројекат се реализује од 01.06.2009. године. У протеклој години обухватили смо 330 младих Ромкиња и Рома, узраста од 13 до 30 године.

У наредном периоду, од јула 2010. г. до јуна 2011. г., намера нам је да обухватимо едукативним радионицама подједнак број младих Ромкиња и Рома на територији општине Апатин.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Кроз едукативне радионице информишемо младе шта је HIV инфекција, како се преноси, како се могу заштити, где се могу бесплатно саветовати и тестирати на HIV. Учесницима, се такође, деле и кондоми.

Социјална заштита

Социјална заштита Рома на подручију општине Апатин преманентно се пружа и одвија преко Центра за социјални рад. Овај вид заштите становника путем пружања различитих облика социјалне заштите односи се сваке године на више стотина корисника од којих њих преко 50% су Роми. Запажена је потреба предузимања низа активности у правцу оснаживања ромске популације да уз подршку локалне заједнице сами могу да решавају разне проблеме са којима се сусрећу у животу на бржи ефикаснији и јефтинији начин. То је сигурно процес који траје и који ће увек изнова добијати нове облике и садржаје кроз напоре пре свега локалне заједнице да се побољша живот Рома па тиме и читаве заједнице.

Конкретне мере помоћи огледале би се у већој и богатијој понуди материјалне помоћи у виду пакета нарочито током зимског периода када има мање привремено-повремених послова. Корисно и неопходно је осмислити стратегију побољшања услова становања најугроженијих Рома доделом грађевинског материјала што је у протеклом периоду и чињено. Ове активности треба појачати и интензивирати јер представљају свеукупно најбољи вид помоћи овом становништву, нормално зависно од материјалних могућности.

Према подацима из локалне самоуправе 272 Рома деце прима дечији додатак што је 22% од укупног броја прималаца дечијег додатка, док 29 породица прима родитељски додатак. Процењујемо да у ромској популацији општине Апатин која броји око 590 домаћинстава претежно у Апатину и Сонти има око 180 корисника пензија који су Роми стекли радећи у предузећима у нашој општини а мање у иностранству (Немачкој и Аустрији). Подаци по националној припадности за примаоце материјалног обезбеђења породице (МОП) не постоје, односно не води се таква евиденција.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Култура и информисање

Роми Апатинске општине као староседелачко становништво, живе на овим просторима више стотина година имају своју културу, традицију, обичаје игре и песме који заслужују већу медијску пажњу и шири информатички простор. Традиционалним играма и песмама Роми могу само афирмативно да допринесу спознаји о вредностима њихове културе, постичу очување и унапређење идентитета ове етничке групе. На бројним манифестацијама посебно су се истакли млади Роми приказујући свој непресушни таленат који заслужује подршку друштвене заједнице. Културна уметничка друштва треба ојачати и оснажити потребном опремом и средствима за несметан континуирани рад. Свакако има места афирмације и музичког стваралаштва кроз обуку у вештини свирања на гудачко-музичким инструментима где би се њихов таленат могао искористити на ширем плану рецимо учешћем најбоље ромске групе Оркестра на престижном фестивалу у Дерињама. Институције културе и у будуће требају више бити прилагођене потребама и интересима ромске тако и неромске популације у циљу упознавања са садржајима обичаја и културе Рома. У том правцу говори чињеница да су Роми укључени у три удружења „КУД„ Рома, КУД „Бели Голуб„ и КУД „Весели Роми„ који уз помоћ локалне заједнице приказују културне садржаје обичаје и навике Ромске популације са подручја општине Апатин. Ове активности имају пуну подршку буџета општине Апатин. Предуслов за то је новосаграђени Дом Културе у самом насељу Рома који треба боље опремити сагласно могућностима. У наредном периоду у циљу бољег информисања грађана треба омогућити ширу медијску презентацију живота Рома са ових простора. То би се могло постићи једночасовним информацијама током недеље на радио Дунаву и ТВ на којима би се омогућило извођење програма на матерњем румунском-бешком језику. Овим потребама свакако треба да допринесу настајања локалних медија да свој програм садржински прилагоде интересима ромске и шире популација.

У општини Апатин постоји традиција добрих односа између Рома и већинског становништва и пружања подршке ромској заједници од стране локалне самоуправе. У општини Апатин формиран је међунационални савет у чији рад су укључена два представника ромске заједнице.

Општина Апатин до сада није имала посебно развијене програме који су намењени Ромима. Међутим, издвајала је значајна средства намењена реализацији пројеката пре свега у области инфраструктуре у насељу

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Рома. Такође издвојена су средства намењена култури. Тако је у току 2006. године издвојено 150.000,00 динара за постављање игралишта у ромском насељу; 2009. године за ромски бал 300.000,00 динара, а сваке године општина издваја средства за новогодишње поклоне намењене ромској деци.

Екологија – очување животне средине

Неопходна је много већа сензибилност свих структура друштва почев од предшколских установа основних и средњих школа, дома здравља, центра за социјални рад, свих запослених у њима као и свих грађана општине појединачно ради промене односа према Ромима кроз боље разумевање њихове ситуације и пружања помоћи њиховој бржој инклузији Рома у све друштвене токове. Процес је дуготрајан, мукотрпан, захтева много стрпљења, али у савременим условима он нема алтернативе. Мора паралелно да се одвија истовремено са развијањем и неговањем радних и културних навика не само Рома већ и осталог становништва. У напред наведеним оквирима одвијају се и активности у правцу очувања животне средине у којој егзистирамо.

Када је у питању квалитет пијаће воде у општини Апатин, а посебно у насељу Рома немамо разлога за задовољство. У питању су неповољне физичке-хемијске карактеристике воде које се тичу боје, повећане мутноће, повишене концентрације гвожђа, мангана, амонијака, нитрита, органских материја.

Већ дуги низ година у општини Апатин се улажу напори на побољшању квалитета водоснабдевања изградњом фабрике воде и увођење савремене технологије. У склопу ових активности тече и поступак замене азбесних цеви који је у завршној фази и треба да допринесу повећању здравствене сигурности становништва.

У савременим условима јавља се и потреба рационалног коришћења водних ресурса на начини да се вода најчешће користи за пиће а остале количине за наводњавање или као техничка вода за друге потребе.

У свету насталих еколошких промена нужно се јавља потреба реконструкције постојећих колектора као би систем могао да прихвати што већи проценат нагомиланих вода услед јаких киша, високог нивоа подземних вода и воде Дунава. Сматрамо да је том правцу од посебног значаја изградња атмосферске канализације, као и мугућност увођења фекалне канализације ради одвођења отпадних вода.

Решавање проблема одвода фекалних вода што сигурно треба да доведе до здравије животне средине треба очекивати изградњом фабрике за пречишћавање отпадних вода коју локална самоуправа

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

намерава спровесту у народном временском периоду у сарадњи са Апатинском пиваром.

Становници насеља Рома у Апатину и Сонти услед близине Дунава и водених површина у свом окружењу од вајкада су били упућени на ове воде у привредном и сваком другом погледу.

Посебан проблем заштите животне средине на територији општине Апатин представља депонија чврстог отпада, који се налази непосредно у близини насеља Рома. Овај објекат представља еколошку „бомбу“ посебно за насеље Рома а и за град у целини. Отуда је и нужно пронаћи средства за санацију приступног коловоза до депоније у дужини око 600 метара као и предузети мере за ограђивање постојеће депоније како би се последице ширења евентуалне заразе свеле на минимум.

У насељу Рома евидентан је велики број паса који такође захтевају пажњу јер представљају потенцијалну опасност по безбедност и здравље људи. То указује на потребу да локална самоуправа у партнерству НВО које се баве питањем заштите животиња коначно издвоји одређена средства за оснивање и рад азила који ће у много решити ову проблематику.

Док се не изгради регионална депонија у Сомбору, сразмерно могућностима треба посветити пажњу сакупљању, сепарацији, рециклажи чврстог отпада са подручја општине па и шире, уз ангажовање незапослених Рома који су увек традиционално показали интерес за обављање ових послова.

Богата флора и фауна која представља природно окружење у близини насеља Рома у Сонти и Апатину представљају главну покретачку снагу за привредно акгажовање Рома, али и за активно превазилажење проблема у области заштите животне средине. То се може постићи покретањем континуираних акција које ће мобилисати како Ромско тако и неромско становништво у циљу спровођења акције Очистимо наш Апатин.

У самом насељу неопходно је поставити контејнере и канте за прикупљање смећа што ће у сваком случају дуготрајном и упорном акцијом морати дати резултате на плану измене навика Рома у погледу одржавања чистоће које се свакако не могу генерализовати на целокупну популацију руковођену негативним пресудама о Ромима.

Паралелно са тим нужно је приступити уређењу постојећих зелених површина у Ромском насељу и око њега.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Чланови Савета за израду Локалног акционаг плана

1. Данијела Игнац-координатор за ромска питања општине Апатин
2. Миодраг Бакић-заменик Председника општине Апатин
3. Мирко Цветићанин-заменик председника Скупштине општине Апатин
4. Мирко Нерловић-руководилац Одељења за друштвене делатности Општинске управе општине Апатин
5. Зоран Игнац-одборник Скупштине општине Апатин
6. Нада Здравковић-директор ОШ „Жарко Зрењанин,, Апатин
7. Звонко Тадијан-директор ОШ „Иван Горан Ковачић,, Сонта
8. Верица Зорић-педагог Средње Техничке школе са домом ученика Апатин
9. Бранислав Чукић-просветни инспектор општине Апатин
10. Ленка Бојић-директор Центра за социјални рад Апатин
11. Наташа Баждар-секретар Дома здравља Апатин
12. Јово Шашић-координатор у Националној служби за запошљавања Апатин

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Образовање

Главни циљ: **Укључивање Рома у образовни систем и обезбеђење континуитета у образовању**

Планирање, подршка и укључивање Рома у образовни систем

Лока

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	Активности	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства
			Надлежни органи/институције /организације	Укупно
Израда базе података	Израда базе података са свим релевантним подацима о ромској популацији на територији општине Апатин (бројно стање, број домаћинства, образовни статус...)	- Формирање базе података - Редовно ажурирање	- Ромски координатор - Ромски НВО	500.000
Укључивање ромске деце у целодневне облике предшколског образовања	Укључивање што већег броја ромске деце у целодневне облике предшколског образовања, Равноправна заступљеност деце до шест година у целодневним групама	- Број деце која су у предшколској установи - Привремени прописи и механизми надзора	- Предшколска установа - Ромски НВО - Центар за социјални рад - Општина Апатин	1.000.000
Припреме ромске деце	Припреме ромске деце за полагање квалификационих испита Припреме за завршни испит Допунске наставе Реализовати посебне активности за ученике са слабијим оценама Подстицај социјалном и језичком развоју у предшколском периоду	- Број ученика који ће положити квалификациони испит - Број ученика који завршавају средњу школу - Број ученика - Степен побољшања успеха	- Школе и предшколске установе - Ромски НВО - Центар за социјални рад	500.000
Примена афирмативних мера	Примена афирмативних мера приликом уписа ромске деце у средње, више и високе школе	- Број уписане деце афирмативном акцијом	Министарство просвете и спорта -Ромски НВО	200.000
Посебне активности за унапређење школовања ромске деце	Планирање, у оквиру годишњих планова рада предшколских и школских установа, посебних активности за унапређење школовања ромске деце	Посебни програмски садржаји за Роме су саставни део годишњих планова школа и предшколских установа	- Директори школа, стручни сарадници - Министарство просвете -Ромски НВО	200.000
Помоћ деци са специјалним потребама	Психо-социјална помоћ деци са специјалним потребама	- Број деце укључене у овакве програме	- Специјалне основне школе - Надлежни орган општинске управе -Ромски НВО - Министарство просвете и спорта	300.000

ИНЕ.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Мањи број изостанака	Прачање редовног похађања школе	Број деце која су изостала са наставе Број часова изостанка ученика	Координатор за ромска питања Школска управа Родитељи	
----------------------	---------------------------------	--	--	--

Материјална и финансијска подршка ромским ученицима у школама

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	Активности	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства
			Надлежни органи/институције /организације	Укупно
Описмењавање младих Рома	Помоћ младима : описмењавање младих који су застарели за основно образовање (верификација једне основне школе) омогућити им ванредно завршавање основних школа омогућити им наставак школовања (завршавања једног од стручних курсева, обука за рад)	- број описмењених Рома - број ванредних Рома који завршавају основну школу - број Рома полазника стручних курсева	- Основне школе - Школа за образовање одраслих Апатин - Општина Апатин - Ромски НВО	500.000
Обезбедити средства за сиромашну Ромску децу	Обезбедити бесплатно за сиромашну ромску децу: - боравак деце у целодневним предшколским групама - ужину за школску децу - уџбенике и школски прибор - материјална помоћ (опрема за физичко, одећа, обућа, екскурзије, рекреативна настава, средства за хигијену)	- број обухваћене деце - износи средстава	- Центар за социјални рад у сарадњи са Локалном самоуправом - Школе - Ромски НВО - Ромски координатор - Секретаријат за ромску стратегију	3.000.000
Подстицај успешних Рома	Обезбедити успешним ђацима: - смештај у ученичке и студентске домове - стипендије	- број успешних ученика	- Надлежни орган општинске Управе - Ромски НВО	1.000.000

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Обезбедити средства за Роме	Обезбедити за ромску децу полазнике наставе ромског језика са елементима националне културе: превоз, наставна средства, ужину	-број деце полазника наставе	-Основне школе у којима се настава одвија -Ромски НВО - Општина Апатин	4.000.000
Обезбедити средства за Ромску децу	Подршка ромској деци која похађају припремно предшколско одељење на матерњем језику (наставни материјал, прибор, ужину, превоз)	- број деце полазника предшколског припремног одељења и њихов каснији успех у основној школи	- Предшколска установа - Општина Апатин -Ромски НВО	1.000.000

Радионице, семинари и обуке и информисање

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	Активности	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства
			Надлежни органи/институције /организације	Укупно
Обука Наставног и Васпитног кадра	Обука постојећег наставног и ваннаставног васпитног кадра за сарадњу са ромским породицама и рад са ромском децом	- број наставника и васпитача који су прошли обуку	- Предшколска установа - Основне и средње школе - Ромски НВО	500.000
Обука школских психолога	Обука школских психолога за нове процедуре и инструменте предшколског и основношколског тестирања ромске деце	- број школских психолога који су прошли обуку - процена школских психолога о квалитету обуке	- Школе - Министарство просвете и спорта - Ромски НВО	100.000
Покретање радионица	Радионице са децом о понашању и значају образовања	- број деце полазника радионица	- Школски психолози - Ромски НВО	100.000
Девојчице у школовању	Подршка девојчицама у школовању: - информативне радионице о већој прихваћености и мањем отпору према образовању	- број девојчица које су похађале радионице - број девојчица које су наставиле школовање	- Стручни кадрови Општине - Школе - Ромски НВО	100.000
Информисање шире друштвене заједнице	Информисање шире друштвене заједнице за образовне потребе Рома (електронске и писане медије, ТВ емисије, информатори, огругли столови, конференције...)	- смањена етничка дистанца према Ромима и већа прихваћеност	- Локални и други медији - Школе - Ромски координатор - Ромски НВО	200.000
Ромско издаваштво	Унапредити ромско издаваштво на територији општине	- број издања на ромском језику	- Матица ромска - Општина Апатин - Ромски НВО	150.000

Запошљавање Главни циљ: Повећан број запослених Рома у општини Апатин до 2015. године

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

ОПШТИ ЦИЉЕВИ	СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	АКТИВНОСТИ
<p>Повећање информисаности Рома у области запошљавања</p>	<p>-Повећање доступности информација о могућностима запошљавања Рома у општини Апатин</p> <p>-Стварање услова за непосредно информисање Рома о могућностима запошљавања</p>	<p>Укључивање Рома у процес информисања о мерама активне политике запошљавања које спроводи НСЗ</p> <p>Укључивање локалних медија у процес информисања Рома о запошљавању</p> <p>Укључивање ромских НВО у процес информисања о програмима запошљавања</p> <p>Организовање трибина</p> <p>Организовање састанака са послодавцима из општине Апатин са циљем праћења потреба за радном снагом</p> <p>„Отворена врата“ координатора за ромска питања</p>
<p>Повећање могућности запошљавања Рома</p>	<p>-Повећање спремности послодаваца за запошљавање Рома</p> <p>-Повећање капацитета Рома за проналажење и обављање посла у складу са захтевима тржишта рада</p> <p>-Обезбеђивање подршке у прибављању личних докумената неопходних за запошљавање</p>	<p>Повећање запослености Рома кроз додатне афирмативне мере локалне самоуправе повезане са субвенцијама НСЗ</p> <p>Спровођење програма обука за повећање могућности запошљавања</p> <p>Обезбеђивање подршке у прибављању личних докумената неопходних за запошљавање</p>
<p>Повећање могућности samozapošljavanja и развој предузетништва Рома</p>	<p>-Подстицање развоја предузетништва код Рома</p> <p>-Подстицање samozapošljavanja Рома</p>	<p>Подршка за предузетнике/це који имају основане радње/предузећа</p> <p>Подршка заинтересованим Ромима за отпочињање сопственог посла</p> <p>Промоција примера добре праксе – успешних предузетника/ца Рома.</p>

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	Активности	Индикатор	Очекивани резултат	Носиоци	Потребна финансијска средства
				Надлежни органи/институције /организације	Укупно
Повећање доступности информација о могућностима запошљавања Рома у општини Апатин	<p>-Укључивање Рома у процес информисања о мерама активне политике запошљавања које спроводи НСЗ</p> <p>-Укључивање локалних медија у процес информисања Рома о запошљавању</p>	<p>- Број Рома укључених у програме НСЗ</p> <p>-Подједнака укљученост Рома и Ромкиња</p> <p>- Број медија који су потписници протокола</p> <p>- Број прилога припремљ. и достављених локалним медијима на месечном нивоу.</p> <p>-Евиденција објављених информација у медијима</p>	<p>- Информисани Роми о програмима/мерама активне политике запошљавања које спроводи НСЗ.</p> <p>- Континуирано објављивање информација о могућностима запошљавања Рома и ЛАП у локалним медијима</p>	<p>НСЗ, НВО, ЛС - коорд. за ромска питања</p> <p>Општинска управа, локални медији, сарадник за медије</p>	200.000
Стварање услова за непосредно информисање Рома о могућностима запошљавања	<p>-Укључивање ромских НВО у процес информисања о програмима запошљавања</p> <p>Организовање трибина</p> <p>Организовање састанака са послодавцима из општине Апатин са циљем праћења потреба за радном снагом „Отворена врата“ координатора за ромска питања</p>	<p>-Број одржаних састанака са представн. ромских НВО</p> <p>- Број учесника трибина,</p> <p>- Број учесника састанака.</p> <p>- Евиденција посета и пружених информација</p>	<p>-Организовани информативни састанци са представницима ромских НВО</p> <p>- Препремљене и организоване трибине</p> <p>-Припремљени и реализовани састанци са послодавцима</p>	<p>ЛС – коорд. за ромска питања, локалне ромска удружања, сарадник за медије, НСЗ, Општинска управа, Одељење за привреду и развој</p>	300.000
Повећање спремности послодавца за запошљавање Рома	<p>-Повећање запослености Рома кроз додатне афирмативне мере локалне самоуправе повезане са субвенцијама НСЗ</p>	<p>- Усвојена буџетска ставка у ЛАП;</p> <p>- број Рома и послодавца обухваћених овом мером.</p>	<p>-Усвајање одлуке од стране локалне самоуправе о примени додатних подстицаја за послодавце који запошљавају Рома</p>	<p>Локална самоуправа; НСЗ</p>	100.000

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	Активности	Индикатор	Очекивани резултат	Носиоци	Потребна финансијска средства
				Надлежни органи/институције /организације	Укупно
Повећање капацитета Рома за проналажење и обављање посла у складу са захтевима тржишта рада	-Спровођење програма обука за повећање могућности запошљавања	- Сачињен извештај са наведеним подацима и препорукама - План обука дефинисан и обезбеђен буџет за реализацију (План сачињен у складу са принципима родне равноправности) - Број реализованих обука; - Број учесника обука - Донете одлуке	- Урађена анализа потреба - Дефинисан план обука са наведеним обукама, бројем и структуром учесника - Реализоване обуке према дефинисаном плану	Локална самоуправа; НСЗ ромска удружења	200.000
Обезбеђивање подршке у прибављању личних докумената неопходних за запошљавање	-Обезбеђивање подршке у прибављању личних докумената неопходних за запошљавање	- Број Рома којима је пружена материјална подршка у прибављању личних докумената	-Обезбеђена подршка у прибављању личних докумената неопходних за запошљавање	Локална самоуправа, коорд. за ромска питања	300.000
Подстицање развоја предузетништва код Рома, Подстицање samozapošljavanja Рома	-Подршка за предузетнике/це који имају основане радње/предузећа -Подршка заинтересованим Ромима за отпочињање сопственог посла -Промоција примера добре праксе – успешних предузетника/ца Рома	-број одрж. састанака -број одржаних обука - број обучених полазника обука -број реализованих субвенција - број запослених лица - број предатих захтева за субвенције - број новоотворених радњи/предузећа	-Евидентирани подаци о познатим послодавцима -Роми предузетници оснажени за унапређење сопственог посла -Ромска и општа јавност упозната са примерима успешних Рома предузетника.	Локална самоуправа, Одељење за привреду и развој, НСЗ, Привредне коморе	500.000

Становање

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	Активности	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства
			Надлежни органи/институције /организације	Укупно
Побољшање инфраструктуре у ромском насељу	-санација постојеће путне мреже, осветљење улица и постављење лежеће полицајце	-дужина санираних путева -број осветљених улица -број постављених лежећих полицајца	МСЗ ЛС Донатори	10.000.000
Унапређење и заштита животне средине	-увођење атмосферске и фекалне канализације	-број улица у којима је увођена атмосферска и фекална канализација	МСЗ ЛС Канцеларија за Инклузију Рома Донатори	5.000.000
Превентивне мере ради заштите од елементарних непогода	-ископавање канала ради одвођења сувишних вода	-дужина ископаних канала	МСЗ ЛС Донатори	2.000.000
Квалитетнија вода за пиће	-Измена азбесних одводних цеви	-дужна реконструисане водоводне мреже	МСЗ ЛС Донатори	5.000.000
Увођење ел.енергије	-развијање ел.енергије у преосталом делу насеља	-број кућа у којима је уведена ел.енергија	МСЗ ЛС, Грађани Електро Дистрибуција	3.000.000
Побољшање услова снабдевања робом широке потрошње	-изградња мини тржнице, постављање контејнера за одлагање отпада	-број постављених тезги -број постављених контејнера	ЛС МСЗ Донатори	2.500.000

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Здравље и социјална заштита

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	Активности	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства
			Надлежни органи/институције /организације	Укупно
Побољшање услова рада у амбуланти	-адаптација одговарајућег простора Дома културе за потребе амбуланте	-Повечање простора амбуланте и њена боља опремљеност	ЛС МЗ Дом здравља Донатори	2.000.000
Побољшање снабдевања лековима и медицинским материјалом	-отварање огранка апотеке	-отворена апотека	ЛС Дом здравља Донатори	1.000.000
Повећана опремљеност амбуланте	-опремање амбуланте са неопходним медицинским инструментима (мерач крвних притиска, шећера и сл.)	-број мерача за крвни притисак шећера и сл.	Дом здравља ЛС ЦСР К.Инклузију Рома	500.000
Здравствена едукација	-Здравствена едукација на тему „побољшање здравља Рома,,	-број одржаних едукација -број учесника на едукацији	Дом здравља	150.000
Тешња сарадња ЦСР и амбуланте у ромском насељу	-повећање учешћа у сношењу трошкова набавке потребних лекова и санитарног материјала	-висина утрошених средстава за набавку лекова и санитарног материјала	Дом Здравља ЛС ЦСР Донатори	150.000
Израда базе података здравственог стања Рома	-Едукација и пружања помоћи у вези попуне здравствених књижица и картона релевантним подацима о здравственим стањима Рома	Број евидентираних здравствених картона Рома Број попуњених здравствених књижица	Дом Здравља ЛС ЦСР Грађани Роми	300.000

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

Култура и информисање

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	Активности	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства
			Надлежни органи/институције /организације	Укупно
Пропагирање ромске културе и традиције	-опремање КУД-ова Рома са неопходним инструментима ношњама и средствима -популаризација културе Рома на јавним манифестацијама локалног и ширег подручја -подршка локлане заједнице у развоју раду талентованих музичара, певача и играча Рома	-број инструмената, ношњи, -број манифестација у којима су укључена друштва Рома -број младих Рома укључених у активностима на усавршавању музичке културе	ЛС Ромски НВО Донатори Културни Центар Школе	1.000.000
Информисање ромске популације	-закључивање протокола о сарадњи и пртнерству НВО Рома, ЛС и медија по питању боље информисаности ромске популације на беашком или српском језику у медијима	-потписан протокол о сарадњи -број емитованих емисија са ромском популацијом -број чланака штампани у медијима	ЛС Локални медији Донатори Ромски НВО	300.000

ПОВЕЗАНОСТ СА ДРУДИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

Усклађеност са Националном стратегијом за Роме

Локални акциони план за Роме општине Апатин је усклађен са Националном стратегијом за Роме Републике Србије у делу циљева, дефинисаних приоритетних области, мера и активности. Овај документ је подршка имплементацији Националне стратегије и омогућиће да се развија партнерство на локалном нивоу и да резултати и ефекти активности које су намењене Ромима буду видљиви.

УСКЛАЂЕНОСТ СА ДРУГИМ ЛОКАЛНИМ СТРАТЕГИЈАМА

Локални акциони план за Роме општине Апатин ће омогућити да:

- се умреже локални актери који се бави Ромима
- да се обезбеди комуникација са Покрајинским и Националним актерима како би се ефикасније реализовала ромска политика
- да се ефикасно и ефективно користе сви расположиви ресурси

да општина Апатин адекватно повеже актуелне процесе и направи значајне везе са другим релевантним локалним стратешким документима као што су:

1. Стратегија економског и одрживог развоја општине Апатин
2. Стратегија развоја социјалне заштите
3. Локални акциони план за побољшање положаја живота Рома
4. Локални акциони план за Младе

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

МЕХАНИЗАМ СПРОВОЂЕЊА СТРАТЕГИЈЕ

Имплементација ЛАП-а за Роме

Конкретне акције предвиђене Локалним акционим планом за Роме током 2011. године ће имплементирати: Канцеларија за Роме општине Апатин, институције, организације и установе које се бави Ромима на локалу.

Главни актер у спровођењу (као и у изради) Локалног акционог плана за Роме, јесте Канцеларија за Роме. Локални координатор представља спону између Канцеларије и надлежних из локалне самоуправе, Савета за Роме, јавности и свих осталих учесника у послу који првенствено треба да буде партнерски резултат сталног консултативног процеса међу свим заинтересованим друштвеним чиниоцима. Остали кључни актери подразумевају пре свега институције, организације и установе које спроводе програме за Роме под окриљем општинске управе, а уз подршку и релевантних владиних и невладиних институција и организација са републичког нивоа.

Обезбеђивање средстава за спровођење ЛАП-а за Роме

У ситуацији рестриктивних буџета локалних самоуправа, тешко је проценити спроводљивост предложених мера и активности. Имплементатори ЛАП-а за Роме ће предвиђене активности реализовати средствима:

- Буџета општине Апатин
- Министарствима
- Покрајинског секретаријата
- Домаћих и страних донатора

Локални акциони план за побољшање положаја Рома у општини Апатин, 2010-2015. године.

ЛАП за Роме општине Апатин представља плански, али и стратешки званичан документ општине Апатин. Институције и организације које се баве Ромима у Апатину биће у прилици да планирају своје услуге и активности у складу са предложеним приоритетима, чиме се постиже синхронизовано и планско решавање препознатих проблема Рома у општини Апатин.

Праћење и евалуација

Процес праћења (мониторинга) и евалуације спровођења локалног акционог плана за Роме врше: Тим за мониторинг – прати реализацију пројеката који су конкурсно изабрани и финансирају се из буџета општинских средстава. Тим за мониторинг чине три представника, следеће структуре:

- локална самоуправа, стручни сарадник/ца из службе за финансије (финансијски мониторинг)
- представник/ца локалне самоуправе (Координатор за ромска питања)
- представник/ца Савета за Роме

Процедуру мониторинга, начин и структуру извештавања формулисаће Савет за Роме у сарадњи са Координатором за ромска питања општине Апатин. Тим за мониторинг своје извештаје, на месечном нивоу доставља Начелнику општине, Одељењу за финансије и Савету за Роме.

Тим за евалуацију – прати и оцењује активности и резултате пројеката у реализацији и извештава тромесечно Савет за Роме. Тим за евалуацију чини 3 представника/ца следеће структуре:

1. Представник/ца Локалне самоуправе
2. Представник/ца Комисије за одабир пројеката
3. Представник/ца Тима за мониторинг

Извештај Тима за евалуацију, доставља се начелнику општине и Савету за Роме, преко Канцеларије за Роме и представља основни материјал на основу којег ће се формулисати захтеви за следећи конкурс; то је основни документ на основу кога ће се радити ревизија Акционог плана, јер он треба да садржи процену делотворности свих мера које су финансиране као и њихов утицај на локалну средину.

ПРОМОЦИЈА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА РОМЕ

Јавна расправа

Процес јавне расправе има за циљ да поспеши дијалог најширег обима у локалној средни и да буде завршна фаза широког консултативног процеса израде Локалног акционог плана за побољшање положаја живота Рома. **Јавна расправа представља механизам који омогућава наширем друштвеном кругу у локалној заједници да утиче на мере које ће спроводити локална самоуправа у области бављењем унапређења услова и побољшању положаја живота Рома.**

Наведени процес подразумева јавно представљање општинских приоритета из области бављења питања и проблема Рома, као и мере за њихово решење, кроз све расположиве медије на локалном нивоу.

Поред промотивних активности, јавна расправа треба да представља и механизам којим грађани могу да доставе своје коментаре, допуне или измене.

Интегрални текст Локалног акционог плана за Роме треба да буде изложен на званичној градској интернет презентацији (www.soapatin.org), а грађани могу да у одређеном временском периоду доставе своје коментаре Канцеларији за Роме.

После јавне расправе, Координатор за ромска питања, у сарадњи са Саветом за Роме, разматра пристигле коментаре, допуне или измене и одлучује дали ће бити измена у Акционом плану или је потребно додатно објаснити поједина питања грађанима.